Kommunikationsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen om statsbudgeten för 2019

Till finansutskottet

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen om statsbudgeten för 2019 (RP 123/2018 rd): Ärendet har lämnats till kommunikationsutskottet för eventuellt utlåtande till finansutskottet. Tidsfrist: 22.10.2018.

Sakkunniga

Utskottet har hört
- kanslichef Harri Pursiainen, kommunikationsministeriet
- avdelningschef Sabina Lindström, kommunikationsministeriet
- överdirektör, avdelningschef Juhapekka Ristola, kommunikationsministeriet
- direktör för verksamhetsområdet Jukka Karjalainen, Trafikverket
- avdelningschef Tomi Harju, Trafiksäkerhetsverket
- ekonomichef Petra Ruotsalainen, Kommunikationsverket
- direktör Jonna Juslin-Uotila, VR-Group Ab
- verkställande direktör Mika Mäkilä, Linja-autoliitto
- direktör Petri Murto, Finlands Transport och Logistik SKAL rf.

Skriftligt yttrande har lämnats av
- Meteorologiska institutet
- Automobilförbundet rf.

Inget yttrande av
- Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto, FiCom ry

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

Utskottet konstaterar att 2019 års budgetproposition innehåller ett förslag om 100 miljoner euro för att åtgärda det eftersatta underhållet. För bastrafikledshållning föreslås 1 037 miljoner euro

och 25 miljoner euro för vinterunderhåll och reparationer till följd av tjällossning. Utskottet välkomnar att kravnivån för vinterunderhåll höjs 2019. Den nya linjen med högre kravnivå för vinterunderhåll omfattar cirka 21 000 kilometer landsväg.

Budgetpropositionen innehåller inga nya trafikinvesteringar. Det finns 13 pågående trafikledsprojekt vars fullmakter uppgår till sammanlagt 1 160,3 miljoner euro. Utskottet välkomnar att många viktiga väg-, spårvägs- och vattenledsprojekt förlängs till 2019.

Den parlamentariska arbetsgruppens riktlinjer

Enligt slutrapporten från den parlamentariska arbetsgruppen för finansiering av transportnätet, som tillsatts av kommunikationsministeriet, ska trafiknätet hållas i skick och utvecklas långsiktig i överensstämmelse med den 12-åriga nationella planen för transportsystemet. Vidare ska finansieringen för bastrafikledshållning årligen på lång sikt utökas med minst 300 miljoner euro jämfört med den genomsnittliga anslagsnivån för bastrafikledshållning på cirka 1 miljard euro före innevarande regeringsperiod. Utskottet är allvarligt bekymrat över att denna finansiering inte har tagits med i 2019 års budgetproposition.

Dessutom ska det enligt den parlamentariska arbetsgruppens riktlinjer säkerställas en tillräcklig finansiering för programmet för att främja gång- och cykeltrafik för 2019—2023 och för projekt för att utveckla trafiknätet som är väsentliga med avseende på att få ner utsläppen, exempelvis främjande av kollektivtrafik. Utskottet konstaterar att det behövs fortsatta åtgärder för att minska trafikutsläppen redan under de närmaste åren. Denna finansiering bör styras inte bara till stöd för anskaffning av utsläppssnåla transportmedel, utan också för projekt för investering i hållbara trafikformer. Utskottet betonar därför i enlighet med arbetsgruppens riktlinjer vikten av investeringsprogrammet för att främja gång-och cykeltrafik.

Kommunikationsministeriet har fäst utskottets uppmärksamhet vid att också trafikfinansieringen måste förnyas djärvt och med fokus på helheten. Enbart budgetfinansiering räcker inte för de framtida behoven, utan finansieringsreformen bör ses också ur ett samhällsekonomiskt perspektiv, där de parter som faktiskt drar nytta av transportinfrastrukturen medverkar centralt och till att finansiera den. För att nå detta mål måste hela transportsystemet och dess kopplingar till övriga samhällsaktiviteter granskas och omvärderas.

Cybersäkerhetscentret

I sitt utlåtande KoUU 20/2017 rd — RP 106/2017 rd om 2018 års budgetproposition fäster kommunikationsutskottet allvarlig uppmärksamhet vid tryggandet av Cybersäkerhetscentrets finansiering och upprepar sitt tidigare utlåtande. Cybersäkerhetens betydelse för elektriska och digitala aktiviteter i Finland är av central betydelse för samhällets kritiska och vitala funktioner och för säkerheten. I sitt betänkande KoUB 21/2018 rd — RP 61/2018 rd och RP 104/2018 rd framhåller kommunikationsutskottet att det även i fortsättningen måste ses till att Cybersäkerhetscentrets verksamhet fortsätter, att finansieringen är tillräcklig och att centret har operativa verksamhetsförutsättningar.

Genom proposition RP 61/2018 rd och den kompletterande propositionen RP 104/2018 rd inrättas Transport- och kommunikationsverket. I 5 § i lagen om Transport- och kommunikationsverket konstateras att Cybersäkerhetscentret i organisatoriskt och funktionellt hänseende lyder under generaldirektören. Avsikten är att Cybersäkerhetscentret fungerar självständigt oberoende av andra verk. Trots att det föreskrivs i lag om centrets självständiga verksamhet, framgår det inte av budgetpropositionens struktur hur centrets finansiering ska tryggas. Utskottet vill allvarligt fästa finansutskottets uppmärksamhet vid att för att verksamheten ska säkerställas bör Cybersäkerhetscentrets finansiering framgå av budgetpropositionen.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Kommunikationsutskottet föreslår

att finansutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 16.10.2018

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Ari Jalonen blå
vice ordförande Markku Pakkanen cent
medlem Olavi Ala-Nissilä cent
medlem Jyrki Kasvi gröna
medlem Jukka Kopra saml
medlem Suna Kymäläinen sd
medlem Mia Laiho saml
medlem Eeva-Maria Maijala cent
medlem Jari Myllykoski vänst
medlem Jari Ronkainen saf
medlem Katja Taimela sd
medlem Sofia Vikman saml
ersättare Teuvo Hakkarainen saf
ersättare Kauko Juhantalo cent
ersättare Antti Rantakangas cent.

Sekreterare var

utskottsråd Mika Boedeker.

AVVIKANDE MENING 1

Motivering

Regeringen betonar i sitt program minskningen av eftersatt underhåll som ett spetsprojekt och har finansierat det delvis genom icke namngivna nya projekt i ramen för statsfinanserna. Vi har även under tidigare år kritiserat detta förfarande där ökningen av det eftersatta underhållet har gått att bromsa, men samtidigt har ett rekordlågt antal nya investeringar initierats. Det totala beloppet på trafikledsinvesteringar är jämfört med tidigare regeringar 1—1,5 miljarder lägre.

Nya projekt som stöder ekonomisk tillväxt och sysselsättning har inte gått att inleda, utan kommande regeringsperioder har fått en anhopning av investeringar att bena ut. I det avseende har regeringen åtminstone i fråga om transportsektorn inte fått till stånd en hållbar balans i statsfinanserna. Finansieringen för eftersatt underhåll upphör innevarande år och regeringens spetsprojekt kommer inte att under sitt sista år kunna genomföra den parlamentariska överenskommelsen om att minska eftersatt underhåll då finansieringen för bastrafikledshållning enligt Trafikverket sjunker med 370 miljoner euro. Det eftersatta underhållet för vårt trafikledsnät börjar åter växa, vilket visar på regeringens inkonsekventa trafikledspolitik.

Vi ser det fortfarande som en felbedömning att regeringen inte under innevarande period gjorde någon trafikpolitisk redogörelse som skulle ha representerat en långsiktig plan, och vi hoppas att den nya 12-årsplanen får en omsorgsfull och realistisk beredning och ett brett parlamentariskt stöd bakom sig. Linjen under innevarande regeringsperiod är inte hållbar inom trafiksektorn, som även för en ytterst kort tidsperiod har betydande klimatmål samtidigt som samhället och tekniken i omgivningen förändras.

Därför ser vi det som beklagligt att regeringen inte i sin budgetproposition genomförde det nya moment på 3 miljoner euro som kommunikationsministeriet föreslog för bidrag till kommunerna för projekt för infrastruktur och annat som gynnar gång- och cykeltrafik. Tillsammans med kollektivtrafiken utgör gång- och cykeltrafik med avseende på trafiken viktiga redskap för arbetet mot klimatförändringen.

Däremot fick regeringen fram 50 miljoner euro för att sänka fordonsskatten. Den modell som föreslogs gynnar en vanlig bilägare med några tior per år, även i fråga om bilar med ganska genomsnittliga utsläpp. Effekten för 2019 beräknas till 15 miljoner euro. Vi anser att dessa medel kunde ha använts till eftersatt underhåll eller stöd till gång- och cykelleder. Incitamenten för bilar med låga utsläpp som ingår i fordonsskatten kunde ha gjorts kostnadsneutralt också innanför den utsläppsbaserade fordonsskatten.

När stora offentliga datalager samlas för att effektivera verksamheten och utveckla nya tjänster, läggs fokus på säkerheten i våra informationsnät. Allt fler av våra kritiska tjänster kräver att informationsnäten fungerar tillförlitligt. När 5G-näten tas i bruk och när sakernas internet vinner terräng blir vi mer sårbara för cyberattacker och cyberstörningar. Vi hoppas att dessa hot ska uppmärksammas i tid och att Cybersäkerhetscentrets verksamhet ska stärkas.

Utlåtande KoUU 24/2018 rd
Avvikande mening 1

Avvikande mening

Vi föreslår

att finansutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 16.10.2018

Katja Taimela sd
Suna Kymäläinen sd
Jyrki Kasvi gröna
Jari Myllykoski vänst

AVVIKANDE MENING 2

Motivering

Sannfinländarna vill sikta och satsa på Finland och finländarna genom att erbjuda vårt land en ny, bättre och mer rättvis riktning, inte bara för nästa år eller följande valperiod, utan också för en tid över valperioderna. Det kräver omstrukturering och nytänk, för att de nuvarande olägenheterna i vårt samhälle ska kunna korrigeras och utvecklingen mot ojämlikhet, som delar medborgarna, ska kunna stoppas.

Finländarnas nationella fördel är alltid kärnan i sannfinländarnas politik, och utgångspunkt för den. Vi erbjuder finländarna arbete, trygghet och rättvisa. Ingen lämnas ensam. Alla finländare garanteras goda förutsättningar för framgång genom arbete och företagsamhet.

Därför kräver företagssektorn i vårt land med långa avstånd och gles bosättning enligt vår riksdagsgrupp ett välfungerande transportnät. Det eftersatta underhållet på över två miljarder euro för vårt vägnät måste under valperioden liksom också annars sänkas och samtidigt ska det också ses till att hela vårt transportnät vidareutvecklas över valperioderna. I denna verksamhet bör det enligt vår grupps åsikt också beaktas det så kallade sekundära vägnätet, eftersom utvecklingen av det är ytterst viktigt både för att bevara livskraften i landsortsregionerna och för transporterna inom näringslivet – och därmed för hela vårt lands livskraft och konkurrenskraft.

Vi bör i sammanhanget också minnas att 2019 års eftersatta underhåll åter visar stigande trend. Den parlamentariska trafiknätsarbetsgruppen fann nämligen inte heller en sådan ny finansieringsmodell som kunde finansiera både eftersatt underhåll och nödvändiga projekt utan att belasta statens årliga budget. Vår riksdagsgrupp menar således att det nuvarande förfarandet med budgetfinansiering har nått vägs ände.

Vi sannfinländare föreslår således att riksdagen stiftar exempelvis en lag om en transportfond som varje arbetspensionsförsäkringsinstitution åläggs att placera 5 procent av medlen i sina fonder i. När fonderna nu har cirka 200 miljarder euro i tillgångar och deras tillväxt är 5—8 miljarder euro per år, skulle kapitalet i transportfonden således uppgå till cirka 10 miljarder euro. Dessa medel skulle således fram till 2025 enligt vår grupps åsikt och viljeläge användas för att förbättra nätverket av stamvägar och järnvägar.

Staten skulle således enligt sannfinländarnas modell årligen betala pensionsanstalterna en skälig ränta och förbinda sig att betala kapitalet i det skede då medlen för att betala pensioner tar slut i pensionsfonderna. Vi menar också att reparation av trafikleder skulle utöka bnp, förbättra näringsverksamheten och sysselsättningen och öka pensionsavgiftsinkomsterna. Genom dessa åtgärder från vår grupp skulle trafikens smidighet och säkerhet förbättras märkbart.

Det är också bra att komma ihåg att förfarandet på intet sätt skulle påverka pensionstagarnas ställning och pensionsskydd. När de stora trafikprojekten skulle finansieras ur fonden, skulle en större del av statens årliga budgetmedel kunna användas för att hålla hela trafiknätet i skick.

Utlåtande KoUU 24/2018 rd
Avvikande mening 2

Vi konstaterar likaså som riksdagsgrupp att överkomlig privatbilism är en medborgerlig grundläggande rättighet och en nödvändighet, särskilt på landsbygden. Därför förhåller vi oss mycket kritiska till höjningarna av bränsleskatten i propositionen. Vi måste också i synnerhet se till att vi inte heller med egna åtgärder tillför någon som helst nationell överreglering inom sektorn utöver EU-regleringen. Som grupp ser vi inte heller med någon entusiasm på någon form av introduktion av trängselavgift, varken nu eller i framtiden. Däremot ser vi det som synnerligen viktigt att det snarast införs en vägavgift för utländska långtradare för användningen av våra landsvägar. För finländska långtradare återbetalas avgiften – om en sådan behövs för att EU kräver det – sedan tillbaka i enlighet med det maximala eurobelopp som EU möjliggör. Således förorsakar den inte utgifter för finländska aktörer.

Avslutningsvis vill Sannfinländarna med tanke på framtiden fortsättningsvis säkra utbudet av oberoende nyheter i Finland. FNB, det vill säga Finska notisbyrån, är väl ägnad för den uppgiften, eftersom den till största delen ägs av privata mediehus och tryggar faktaunderlaget för en stor del av nyheterna. Vi menar att en sådan informationskanal behövs också i fortsättningen. I mediefältet finns också orsak till kritik, anser sannfinländarna. Rundradion har exempelvis sedan länge utgjort föremål för utskottsgruppens kritik. Vi har främst kritiserat det att Rundradion inte alltid behandlar alla aktörer jämlikt, trots att den borde göra det — i synnerhet då den finansieras genom skattemedel.

Avvikande mening

Vi föreslår

att finansutskottet i sitt betänkande beaktar vad som sägs ovan.

Helsingfors 16.10.2018

Jari Ronkainen saf
Teuvo Hakkarainen saf